

Frøken Reimer nærer aabenbart den samme Tro, som vist er ret almindelig i Publikum, at det at »lave« en Stamtavle er noget enhver uden Forkundskaber kan gøre, naar blot man har tilstrækkelig Tid til sin Raadighed, og hun har aabenbart ikke noget Begreb om, hvor vanskeligt det i Virkeligheden er, hvis Arbejdet skal gøres ordentlig, hvor mange Kundskaber der kræves for at trænge ind i sin Opgave, hvor svært det er at skille Klinten fra Hveden, og hvorledes der for at naa et Resultat, som er godt, kræves et Instinkt og en utrættelig Sporsans, som det saa vist ikke er alle givet at have.

Med Juni Maanedes Udløb ophører Navneloven af 1904 at virke; endnu ved Offentligheden intet bestemt om, hvorledes Forholdene vil arte sig efter 1. Juli 1916, men Sandsynligheden taler for, at vi indtil videre kun faar en Forlængelse af Navneloven. To Navneforandringer fra den seneste Tid er velegnede til at øge Misfornøjelsen med den Lov, der har saa mange Synder paa sin Samvittighed, og til at styrke Haabet om en bedre Afloser. De to »nye« Navne taler for sig selv. De er: Litle og Møsting.

Bog anmeldelser.

A. Collett: Familien Collett og Christianialiv i gamle Dage. Kristiania 1915.

Vort Samfunds Formand i den norske Afdeling har vist sin levende Slægtsinteresse ved atter at udsende en Udgave af det i Firserne udkomne Værk »En gammel Christiania Slægt, Optegnelser om Familien Collett og Christianias Fortid«, der i sin Tid vakte betydelig Opsigt og hurtig udsolgt. Over den foreliggende smukke Udgave er kun gode Ord at sige; atter her bekræfter det sig, at den Slægt, der kan finde en dygtig Biograf indenfor Slægten selv, er særlig heldig stillet, fordi ingen Fremmed, hvor kyndig han end er, kan gaa til Arbejdet med tilsvarende Kærlighed, Forstaaelse og Forudsætninger; men den Collettske Slægt fortjener ogsaa for de betydelige Mænd, den har skænket Norge og Danmark, at faa en saa god Slægtsskildrer som mulig, saavist som denne Slægts Historie nødvendigvis tillige maa give et Billede af hele Livet i de norske Embedsmands- og Godsejerkredse, saaledes som det levedes i det 18de og 19de Aarhundrede.

Paa en højst tiltalende Maade har Forfatteren samlet og skildret alt, der fortjener at kendes og bevares — ogsaa tørre Skiftedata o. s. v. — og dog er hele Bogen som en interessant Roman man ugerne lægger til Side. Jeg skal kun som Eksempel fremhæve Kapitlet om »Jagt og Jul paa Flateby«, der fængsler stærkt ved sin tiltalende Skildring af det fornøjelige Godsejerliv paa denne Collettske Ejendom, om hvilken Fama har haft saa meget at berette.

Beretningen om Colletternes 4 yngste Slægtled er ny og findes ikke i den gamle Udgave; beklageligvis er de biografiske Oplysninger her i det Store og Hele altfor korte; Biografierne af mange af de betydelige Mænd og Kvinder der her omtales — Camilla Collett, Professor Robert Collett og flere — burde have været ganske anderledes fyldige, men herpaa kan Forfatteren forhaabentlig nok med Tiden raade Bod; Fristelsen for Familiebiografer: at være for omstændelig og ikke at evne at skelne væsentligt fra uvæsentligt, er Forfatteren i alt Fald ikke falden for.

De overordentlig talrige, ja rige Illustrationer af Slægtens Medlemmer, af dens Ejendomme, dens kulturhistorisk interessante Ejendele, Bægre, Servicer etc. etc. er en usædvanlig værdifuld Forøgelse af Bogens Værdi.

Bogen er et Mønster til Efterlignelse. kun ikke paa et Punkt: Mangelen af Registret!

Slægthistoriske Meddelelser om Familiernes Skjelderup og Clauson og om Grenene af Familiernes Holst, Holfeldt, Paludan, Osterhaus, Parsons og Phelp. Ved Højesteretsadvokat Arthur Skjelderup. Kristiania 1915.

Meddelelserne indledes med en Ahnetavle over Forfatterens 8 Ahner og derefter følger en smukt illustreret og velskrevet Beretning om de 13 helt norske Slægtled af den lærde Stand tilhørende Familien Skjelderup, der stammer fra Biskop i Bergen, Jens Pedersen Skjelderup (1510—1582). Dog maa bemærkes, at Ahnerækken et Par Gange gaar gennem Kvinder, idet en Dattersøn af en Skjelderup antager sin Morfaders Navn, sidste Gang er det Tilfældet for Forfatterens Faders Vedkommende, der 1854 efter sin Bedstefaders Ønske fik dennes Navn.

Den kortere Stamtavle over den norsk-engelske Slægt Clauson (Clason), der gennem fire Generationer er en anset Købmandsslægt i Christiania og over Grenene af de indgiftede Familier, hvis Navne nævnes paa Titelbladet, har sin særlige Interesse ved at det aabenbart er førstehaands Arbejde, der her foreligger. Resultatet er ganske vist paa visse Steder lidt magert, men man maa ikke gaa i Rette hermed; thi det drejer sig tildels om udenlandske Familier, hvor Vanskelighederne ved at samle paalidelige Efterretninger er store.

Atter maa jeg her oprigtig beklage, at et Register mangler; hvornaar lærer de, der sysler med Genealogi, at Registret er et absolut Krav, der maa stilles, om et Værk overhovedet skal betyde noget som Kildeskrift for senere Tidens Slægtsstudier.

Stamtavle over Slægten Arnet. Af Grosserer Amund Arnet. Trykt som Manuskript for Slægtens Medlemmer. Trondhjem 1914.

Slægten kan forfølges tilbage til Foged Peter Arnet (f. 1699 † 1785) i Stjør og Værdalen og det er saaledes en nyere Borgerslægt, hvorom der her er samlet Oplysninger ogsaa for Spindeliniernes Vedkommende. Der findes Billeder af et stort Antal af Slægtens Medlemmer og som Bilag en Række Bryllups- og Begravelsesdigte m. m. Stamtavlen er ikke saa umfangsrig (52 Sider), men det manglende Register føles dog som et stort Savn.

Norske Arkivregistraturer Bind I. Fortegnelse over Kirkebøger i Stifts Arkiverne i Kristiania. Udgit av Rigsarkivet ved S. H. Finne-Grøn. Kristiania 1915.

Man maa med stor Glæde hilse dette for alle Genealoger saare betydningsfulde Værk velkommen. Skade kun at det ikke omfatter hele Norge, men kun Kristiania, Hamar og Kristianssand Stifter; imidlertid tør man jo haabe, at Registranten for det øvrige Norge snart følger efter. Fortegnelsen — 244 Sider stor — er i høj Grad klar og overskuelig ordnet; det indledes af en kort historisk Redegørelse om Kirkebøgernes Førelse i Norge og slutter med det nødvendige Stedregister.

Danske Genealoger ser med Misundelse vort Broderlands Litteratur beriges med Værker som dette; hvor længe kan det endnu vare, inden vi herhjemme faar et tilsvarende Værk, hvortil Materialet jo ligger fuldt færdigt i vore Landsarkiver?

Tillæg til Stamtavle over Slægten Martens i Bergen. Med dens Grene paa Kvindesiden. 1698-1897. Av Skibsmægler Johan Martens. Trykt som Manuskript. Bergen 1915.

Forfatterens Kærlighed til sin Slægt har trykket ham Pennen i Haanden til dette fortræffelige Tillæg til den i Aarene 1890—97 ligeledes af Forfatteren udarbejdede Stamtavle over den oprindelig ditmarske Slægt Martens. Værdien forhøjes ved nogle interessante Billeder fra Hjemstavnens Meldorf i Dismarsken og fra Bergen samt ved de mange Billeder af Slægtens Medlemmer, hvis tunge, noget alvorlige Familietegn uden Tvivl er Reminiscenser fra Ditmarskerop-rindelsen.

Det gentager sig Gang efter Gang, at det nogle Aar efter en Stamtavles første Udgivelse viser sig nødvendigt at forny den, fordi det næsten altid først er selve Udgivelsen af Stamtavlen, der formaar at vække Interessen saa meget, at Udenforstaaende og selv Slægtens egne Medlemmer er at bevæge til at yde den aldeles nødvendige Hjælp, der bestaar i at meddele de Oplysninger om Indholdet af Familiepapirer eller lignende, de ligger inde med. For den gode Bearbejdelse som Forfatteren har underkastet Stoffet og de mange kulturhistorisk værdifulde Oplysninger, som dette Tillæg bringer, maa man vide Ud-giveren Tak.

Stammtafel des Geschlechts Schytte-Schütte, Schütthe, Schiött (jütländisch-norddeutscher Zweig) 1460—1914, Auf-gestellt von Albert Schütthe, Zeitungsverleger in Wilhelmsburg bei Hamburg. Hierzu als Anhang: Erläuterungen sowie Namens- und Ortsverzeichnis. Als Familienschrift gedruckt 1915.

Forfatteren har nu under Verdenskrigen udgivet dette genealogiske Ar-bejde, der bestaar i en stor sammenlæggelig Stamtavle og et lille Hæfte med nogle Oplysninger om Slægtens Oprindelse, Vaaben og de enkelte paa Stam-tavlen opførte Familienmedlemmer. Slægten føres med Giessing som Kilde til-bage til Jacob Schütte i Løgstør (død ca. 1460), der angives at være Fader til Pastor Ole Schütte i Viborg, Rektor Christian Schütte i Odense og Provst Mads Schütte i Løgstør. Oplysningerne om de enkelte Personer er tarvelige, og man venter at finde dem udførligere i det lesagende Hefte »Erläuterungen«, men bliver skuffet, idet dette kun er Stamtavlen om igen paa en anden Maade, og paa en saadan Maade, at man har vanskeligt ved at se, hvad Nytte det lille Hefte egentlig skal gore. Det fremgaar af en Notits om Navnets forskellige Skrive-maader, at der virkelig er foretaget Arkivundersøgelser her i Danmark, men denne enkelte Notits er egentlig det eneste Spor, disse Undersøgelser har sat. Bemærkede saa endda Forfatteren, at han af en eller anden Grund ikke havde prøvet paa at fortsætte Giessings Stamtavle, kunde man vel tilgive ham; men som det nu er, maa en Ikkepersonalhistoriker gaa ud fra, at alle de sidstlevende Personer er døde uden Afkom, og uden at man ved mere om dem, end anført er. Et Par Eksempler: Christen Jensen Schytte, og Hieronymus Matthias Schytte staaar, ligesom hos Giessing anført fhv. som Student og Løjtnant i Infanteriet. Det havde ikke været vanskeligt, efter let tilgængelige Kilder, at have faaet oplyst, at den første døde 1808 i Korsør som Kordegn, g. m. Anne Marie Lange, den anden fik 1810 Afsked som Kaptain, og saaledes er der mangfoldige Eksempler.

Alene Bøger som Wibergs Præstehistorie og Biografisk Leksikon, der slet ikke synes benyttede, kunne give Forfatteren værdifulde Oplysninger næste Gang.

Hvor stor iøvrigt Forfatterens Interesse for sin Slægt er, ses bedst af at dette er andet Hefte af en Serie Familiehistoriske Studier fra hans Haand. Det første var »Aus der Geschichte der Oldesloer Landboten 1914« og under Forberedelse er »Postmeister Schythe's Leben und Werken (1769—1838)«, »Mads Schytte. 50 Jahre Pastor in Karby (1658—1708)« og »Die Häuslichkeit under der Besitz der Dr. Christen Schytte zur Zeit des Jahres 1630«, og man maa derfor blot haabe, at han maa faa sagkyndig Hjælp ved Udgivelsen af disse senere Værker, saa Personalhistorikere kan faa virkelig Glæde af disse Publikationer.

Udgiveren, der boer Wilhelmsburg I ved Hamborg, har anmodet mig om at meddele, at han gratis stiller Eksemplarer til Disposition for dem, der maatte interessere sig for Stamtavlen.

Tidskrift for Søndmør historiske Lag. 1914 6te Aargang. Aalesund 1915.

Artiklerne Søndmøre praktiske landhusholdningsselskap af Aagaat Daae og Søndmøringer i felten 1808—11 og 1814 af Andr. Nordang vil norske Personalhistorikere have Interesse af, ikke mindst den første, der foruden at bringe en paa indgaaende Kildestudier hvilende Beretning om det i 1773 stiftede Landhusholdningsselskabs Historie, fra dets Stiftelse til det 1816 gik op i det 1809 stiftede kgl. Selskap for Norges Vel, ogsaa indeholder Fortegnelse med biografiske Oplysninger om Medlemmerne, hvoriblandt man vil finde en Række bekendte norske Slægtnavne repræsenteret.

Stamtavle over Slægten Borberg. Med Bemærkningerne vedrørende de i Slægten indgiftede Familier Leenhardt, Balleboe, Neergaard (fra Kaastrup) og Therchildsen (i Randers). Ved Assistent i Indenrigsministeriet, cand. jur. L. P. Borberg. København 1915.

Familien Borberg hører ikke til de synderlig fremtrædende Familier, og Forfatteren af denne lille interessante personalhistoriske Stamtavle har derfor, som han ogsaa skriver i Fortalen, saa at sige maattet begynde paa bar Bund. Saa meget mere paaskønneelsesværdigt er det derfor, at han ikke er bleven træt paa Halvvejen, men at Resultatet er bleven et virkelig smukt personalhistorisk Arbejde. Forfatteren har grebet sit Stof rigtigt an, har forstaaet at faa alt væsentligt med og at gaa til de rigtige Kilder, saa man fuldtud kan stole paa Stamtavlens Angivelser. Bogen tæller kun 24 Sider, foruden et godt Register; men Forfatteren har ikke skyet Bekostningen ved at lade den ledsage af det man savner ved saa mange Stamtavler nu til Dags: en stor fortræffelig Oversigtstavle over Slægtens Medlemmer.

Familien Vett og von Vett. Efter Familiens Optegnelser, samlede af Carl Christian Vett. Stamtavlens Opstilling og Bearbejdelse foretaget af John Arthur Lange. København 1915.

Et for danske Forhold sjældent smukt udstyret Værk — med fortrinlige Gengivelser af Familieportrætter og Familievaabenet og typografisk tiltalende;

man kan se, at intet er sparet for at gøre det godt. Der kunde overhovedet ikke siges Lovord nok herom; jeg havde nær sagt destoværre; thi det er i Virkeligheden Synd at øsle alt dette paa et saadant Diletantarbejde, som det foreliggende. Stamtavlen begynder med Omtale af en fra Graubünden stammende adelig Slægt Vaz, som Forfatteren kalder »Stamfødrene« men han maa dog halvt om halvt erkende, hvad der for enhver Genealog er umiddelbart indlysende, at der end ikke findes Antydning af Bevis for, at denne Adelslægt er identisk med den behandlede Slægt, hvis Stamfader fødtes 1731 i Flensborg. Næsten paa hver Side træffer man uløste »Familiegaader«, som uden større Vanskeligheder maatte kunne løses af en erfaren Genealog, der tog sit Arbejde alvorligt; de biografiske Efterretninger er faa og mangelfulde. Udgiveren har slet ikke kunnet beherske sit Stof, og er vegen tilbage for enhver Vanskelighed; hvis jeg skulde begynde at kritisere, vilde jeg kunne fylde hele Sider; men det er Arbejdet slet ikke værd — jeg griber blot i Flæng og finder, at det f. Eks. er Forfatteren ganske ubekendt, at den Side 81 nævnte Førster Caspar Detlew Leonhard »von« Vett var dansk Forstkandidat. Der er intet virkeligt Register og ingen Kildeangivelser af nogen Værd; man lægger med et Suk Bogen til Side med det ærgerlige Udbrud »Ak de skønne spildte Penge«.

Rettelse.

Dødsfald i Danmark 1914. (S. 23).

Ved en beklægelig Trykfeil i Berl. Tid. kom der i Dødsannoncen efter fhv. Proprietær Henrik Gottlieb Swane d. 13. Maj 63 Aar, Resingehus, til at stå Utterslev i s t e d e t f o r Ullerslev og Hustru Charlotte, f. Porrelt i s t e d e t f o r Posselt.
